

12014
662 к

Ә.С. Бейсенова

ҚАЗАҚСТАН ТАБИҒАТЫНЫҢ ҚАЛЫПТАСУЫ МЕН ДАМУ ТАРИХЫ

№ 2014/662 К

Ә.С. Бейсенова

ҚАЗАҚСТАН ТАБИҒАТЫНЫҢ ҚАЛЫПТАСУЫ МЕН ДАМУ ТАРИХЫ

*Қазақстан Республикасының
Білім және ғылым министрлігі бекіткен*

Алматы “Мектеп” 2014

МАЗМҰНЫ

Алғы сөз	3
Кіріспе	6

I. ҚАЗАҚСТАННЫҢ ФИЗИКАЛЫҚ-ГЕОГРАФИЯЛЫҚ СИПАТТАМАСЫ

Географиялық орны	13
-------------------------	----

II. ҚАЗАҚСТАН ТАБИҒАТЫНЫҢ ЗЕРТТЕЛУ ТАРИХЫ

II.1. Ежелгі заман географиясындағы қазақ жері туралы деректер	17
II.2. Орта ғасырлардағы географиялық деректер	25
II.3. Ұлы Жібек жолы және оның Қазақстан табиғаты жайлы мәліметтері	37
II.4. Қазақстан жерін физикалық-географиялық тұрғыдан зерттеудің классикалық кезеңі	42
II.5. Қазақстан жерінің жаңа дәуірдегі зерттелуі	93
Пайдаланылған әдебиеттер	97

III. ҚАЗАҚ ЖЕРІНІҢ ГЕОЛОГИЯЛЫҚ ДАМУЫ МЕН ПАЛЕОГЕОГРАФИЯСЫ ЖӘНЕ ТЕКТНИКАЛЫҚ ҚҰРЫЛЫМЫ

III.1. Жердің қысқаша эволюциялық даму тарихы	98
III.2. Географиялық қабықтың қалыптасуы мен даму заңдылықтары	103
III.3. Геология ғылымының негізгі салалары	110
III.4. Геологиялық жыл санау. Геохронологиялық кесте	138
III.5. Тектоникалық құрылымы мен оны аудандастыру	140
III.6. Пайдалы қазбалары	163
III.7. Жерасты сулары	174
III.8. Жер бедерінің (геоморфологиясының) қалыптасу тарихы	179
III.9. Ойпаттар	192
III.10. Жазықтар	193
III.11. Үстірттер	—
III.12. Қыраттар	194
III.13. Таулар	196
Пайдаланылған әдебиеттер	206

IV. ҚАЗАҚСТАННЫҢ КЛИМАТЫ

IV.1. Климат құрушы факторлар	208
IV.2. Климаттық аудандастыру	219
Пайдаланылған әдебиеттер	226

V. ҚАЗАҚСТАННЫҢ ІШКІ СУЛАРЫ

V.1. Өзен алаптарының қалыптасу заңдылықтары	227
V.2. Көл қазаншұңқырларының қалыптасу заңдылығы	237
V.3. Мұздықтар	250
Пайдаланылған әдебиеттер	253

VI. ТОПЫРАҚ, ӨСІМДІКТЕР МЕН ЖАНУАРЛАРДЫҢ ТАРАЛУ ЗАҢДЫЛЫҚТАРЫ

VI.1. Қазақстан топырағының даму заңдылығы	254
VI.2. Қазақстанның қазіргі өсімдік жамылғысының қалыптасу заңдылығы	267

VI.3. Жануарлар дүниесінің қалыптасу заңдылығы.....	277
Пайдаланылған әдебиеттер	282

VII. ҚАЗАҚСТАННЫҢ ТАБИҒИ ЛАНДШАФТЫСЫНЫҢ ҚАЛЫПТАСУ ЖӘНЕ ТАРАЛУ ЗАҢДЫЛЫҚТАРЫ

VII.1. Жазық жер ландшафтысы.....	285
VII.2. Таулы аймақтар ландшафтысы	292
VII.3. Антропогендік ландшафт	298
Пайдаланылған әдебиеттер	305

VIII. ФИЗИКАЛЫҚ-ГЕОГРАФИЯЛЫҚ АУДАНДАСТЫРУ

VIII.1. Шығыс Еуропа жазығы.....	311
VIII.2. Тұран жазығы	316
VIII.3. Солтүстік Қазақ жазығы	324
VIII.4. Қазақтың қатпарлы аймағы (Сарыарқа).....	330
VIII.5. Мұғалжар (Оңтүстік Орал)	333
VIII.6. Қазақстандық Алтай таулары.....	336
VIII.7. Жетісу (Жоңғар) Алатауы.....	342
VIII.8. Сауыр-Тарбағатай	345
VIII.9. Тянь-Шань.....	348
Пайдаланылған әдебиеттер	355

IX. ТАБИҒАТТЫ ҚОРҒАУ ЖӘНЕ ТАБИҒИ РЕСУРСТАРДЫ ТИІМДІ ПАЙДАЛАНУ

IX.1. Қазақстанның табиғатты қорғау жөніндегі заңдары	356
IX.2. Табиғи қорлар және оларды тиімді пайдалану.....	364
IX.3. Қазақстанның экологиялық мәселелері	369
IX.4. Қазақстандағы ерекше қорғауға алынған аумақтар	375
Пайдаланылған әдебиеттер	390

X. ҚАЗАҚСТАН ТАБИҒАТЫН ЗЕРТТЕУШІЛЕРДІҢ ЕҢБЕКТЕРІНДЕ ФИЗИКАЛЫҚ-ГЕОГРАФИЯЛЫҚ ИДЕЯЛАР МЕН ТҮЖЫРЫМДАРДЫҢ ДАМУЫ

X.1. Қазақстан табиғатын зерттеудің жалпы жағдайы мен идеялардың сабақтастығы.....	391
X.2. Арал-Каспий ойпатының геологиялық, географиялық проблемалары	396
X.3. Тянь-Шань тау жүйелерінің орографиялық-тектоникалық проблемалары	406
X.4. Физикалық-географиялық аудандастыру проблемалары	416
Пайдаланылған әдебиеттер	432
Қорытынды.....	433
Географиялық терминдердің қысқаша анықтамалық сөздігі.....	437
Қосымша пайдаланылған әдебиеттер.....	451